

"Torpaq deyər əz məni, əzizliyim səni. Bir verənə on verər, verməyəne bir tiki də verməz". Bu, onun "Böyük dayaq" filmində yaratdığı obrazın dili ilə deyilmiş sözdür. Yaradıcılığı boyunca sənətkar öz sənətini əzizlədi, bütün ömrünü sərf etdi və son nəticədə əməyinin, əziyyətinin qarşılığı olaraq millətin, xalqın sevgisini qazandı.

Yaratdığı obrazları saymaqla bitmir. İstər kino sahəsində, istərsə də teatr səhnəsində. Cənnət xala, Nargilə, Züleyxa, Fatmanisə, Telli, Gülsüm, Əsli xala və bir çox rollara həyat verib, əbədiyaşarlıq qazandıraraq. Onun rollarından olan bəzi məqamlar, sözlər, dia-

məktəbinin banisi adlandırılır. Yeganə övladı olanda arzu edib ki, qızı onun sənətini davam etdirsin. Təəssüflər olsun ki, bu arzusunun reallaşdığını görmək ataya nəşib olmayıb. Nəşibənin iki yaşında, 1918-ci ilin mart ayında erməni daşnakları Bakıda kütləvi qırğınlar törədirdilər. Cahangir Zeynalov ailəsi ilə birlikdə İrana gedir. Sentyabr ayında Bakıya qayıdarkən gəmidə yatacaq xəstəliyinə tutulan Cahangir Zeynalov bir müddətdən sonra və-

diya Teatrının truppasına birinci dərəcəli aktrisa götürürlər. Elə həmin ildə Bakı Teatr Məktəbinə daxil olaraq aktyorluq təhsili alır. Aleksandr Tuqanovdan, Məhərrəm Haşimovdan, Ağasadıq Gəraybəyliyən dərslər alan tələbə Nəşibə Zeynalova texnikumda oxuyarkən Katarina ("Şıltaq qızın yumşalması", Vilyam Şekspir), Elvira ("Don Juan", Jan Batist Molyer), Yelizaveta ("Mariya Stüart", Fridrix Şiller) rollarını oynayır. Özünə könüllərdə taxt quran, ömrünü Musiqili Komediya Teatrı ilə bağlayan aktrisa yalnız Azərbaycan ədiblərinin deyil, xarici müəlliflərin də yazdığı əsərlərdə yaddaqan obrazlar yaradır. Nəşibə Zeynalova ömrünü teatra həsr et-sə də onun üçün ailəsi də çox müqəddəs olub. Heç vaxt evini, ailəsini ikinci planda görməyib.

Səhnəmizin əvəz olunmaz "qayınanası"

loqlar sadə tamaşaçının dilində əzbər və misala çevrilib. Məsələn, "Ögey ana" filmində dedi-yi, "eşşək südü ilə sarım-sağı qaynadıb içirsən. Xırıp soyuqdəyməni kə-sir", "Hicran" tamaşa-sında olan dialoqundan "Şefi qərdeş, mənim işim əsas üç hissədən ibarətdir", "Bizim Cəbiş müəllim"də isə "Əmanət-dir, Əbili, əmanət" və yaxud da Cəhrə nənənin - "Andır ya-dımdan çıxdı, cin vurdur təpəmdən, ya mən cini vurdum" deməsi hələ də tamaşaçının dilində əzbər-dir. Yaradıcılığının mayası gülüş və musiqi ilə yoğrulmuş aktrisanın həm də gözəl oxumaq qabiliyyəti olub. Onun "Ulduz" filmindəki ifası yaddaşlarda əbədi yaşayır. Onun haqqında çox danışmaq, yazmaq olar, lakin Nəşibə Zeynalovanın yaradıcılığını, yaratdığı obraz-ları, həyat verdiyi rolları şərh etməyə heç nə yetərli deyil. Aktrisa Azərbaycan teatr sənəti-ni, eləcə də kino sahəsini zənginləşdirən da-hilərdəndir.

"Gəlin mənim süpürgəmdə" deyərək Azər-baycan səhnəsində hökmlü, amma daxilən yumşaq xarakterə malik bir obraz yaratdı, şirin ifası ilə rolunu böyük auditoriyaya, tamaşaçı kütləsinə sevdire bildi. Buna onun daxili potensialı, fitri istedadı və analıq duyğusu imkan verdi. Biz onu belə sevdik, qışqırmadan, şit yumordan istifadə etmədən, özünü unudub, yalnız sənət üçün yaşayan biri kimi. Bütün bu üstünlüklər, qeyri-adi istedad onun özünəməxsusluğunu tamaşaçıya sevdirdi. Bəzən bədahətən, vəziyyətə uyğun ifadələri, şirin improvizələri ilə səhnədə möhtəşəmlik yaradırdı.

Azərbaycan səhnəsinin məsuliyyətini, ləyaqətini şərəflə çiyinlərində daşımış Nəşibə Zeynalova 20 aprel 1916-cı ildə Bakıda dünyaya gəlib. Atasını Kərbəlayı Cahangir dövrünün tanınmış taciri və eyni zamanda aktyoru olub. Onu Azərbaycan milli realist aktyor

fat edir. 14 yaşından etibarən anasına kömək etmək üçün işləmək məcburiyyətində qalan yeniyetmə

O, həm də ana idi, Azərbaycan anası. Teatrı, sənəti də öz övladı kimi sevib, əzizləyib. Aktrisanın yüksək yumoru təleyində, həyatında da mühüm rol oynayıb. O, təkrarsız sənətkar, bənzərsiz aktyor kimi Azərbaycan teatr tarixinə öz möhürünü vurub. Hər rolu, kiçik obrazı belə yaddaşlara əbədi həkk olunub. Dövrünün tamaşaçısı onun bütün obrazlarını demək olar ki, əzbərdən bilib. Bəzən yeri gələndə Nəşibə xanımın şirin yumorlarından istifadə də edib.

Xalqın sevimli aktrisası, yaratdığı rollarla dillər əzbərinə çevrilən Nəşibə xanım Zeynalova "Hicran" musiqili komediyasındakı Qızbacı roluna görə Azərbaycan Dövlət Mükafatı Laureatına layiq görülür. Deyənlərə görə, "Hicran" tamaşasında Hacı-baba Bağirovla kəsülü olan aktrisa səhnədə hər şeyi tamamilə unudaraq özünü bütünlüklə yaratdığı obraza həsr edib. Elə sənətkarın böyüküklüyü, qeyri-adiliyi də ondadır ki, tamaşaçıya heç nə hiss etdirməyib.

Sənətdə göstərdiyi xidmətlər dövlət tərəfindən yüksək səviyyədə qiymətləndirilib. Musiqili teatrımızın inkişafında böyük xidmətlərinə görə Nəşibə xanım 24 may 1960-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar

artisti, 1967-ci ildə Xalq artisti fəxri adına layiq görülüb. 1974-cü ildə Rauf Kazımovski onun yaradıcılığı barədə "Aktrisanın təbəssümü" televiziya filmi çəkib. Nəşibə Zeynalovanın obrazları həyatiliyi və real bədii təsvirləri ilə həmişə orijinal görünüb. Aktrisa məişət yumorunu incə ştrixlərlə ictimai-sosial mahiyyətə yönəldərək ifasının aktuallığını qoruyub saxlayıb. Nəşibə Zeynalova 10 mart 2004-cü ildə uzun sürən xəstəlikdən sonra Bakıda vəfat edib. Məzarı Fəxri Xiyabandadır.

Ramidə YAQUBQIZI,
"Respublika".

